

راهنمای نمره‌گذاری آزمون نهایی درس: احکام ۳	پایه: دوازدهم	رشته: علوم و معارف اسلامی	تاریخ آزمون ۱۴۰۵/۰۵/۰۶
تعداد صفحه: ۳	مدت آزمون: ۷۵ دقیقه	ساعت شروع: ۷:۳۰ به وقت تهران	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان، آموزش از راه دور، ایتاگران و داوطلبان آزاد (داخل و صبح خارج از کشور) - تیر و مرداد ۱۴۰۵			
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش Azmoon.medu.ir			
ردیف	راهنمای نمره‌گذاری		
	نمره		

	توجه: همکار گرامی، علامت / به معنای «یا» برای متمایز کردن اشکال مختلف پاسخ که مورد قبول می‌باشد، استفاده شده است. لطفاً دقت نمایید. نوشتن یکی از پاسخ‌ها توسط دانش آموز، کافی است. همچنین درخواست می‌شود، به جهت رعایت عدالت آموزشی، مطابق با همین راهنما، نمره‌گذاری پاسخ‌برگ دانش آموز را انجام دهید و از اعمال نمره‌های سلیقه‌ای خودداری نمایید.	
۱	الف) صحیح / درست (۰.۲۵) (درس ۱۰، ص ۷۸، فهمیدن) ب) غلط / نادرست (۰.۲۵) (درس ۱۳، ص ۹۷، یادآوردن) ج) صحیح / درست (۰.۲۵) (درس ۸، ص ۶۸، فهمیدن) د) غلط / نادرست (۰.۲۵) (درس ۴، ص ۳۵ و ۳۶، یادآوردن) ه) غلط / نادرست (۰.۲۵) (درس ۱۳، ص ۹۶، فهمیدن) و) صحیح / درست (۰.۲۵) (درس ۸، ص ۶۸، فهمیدن)	۱.۵
۲	الف) ۳ / حرمت سفری که موجب آزرده‌گی پدر و مادر شود (۰.۵) (درس ۳، ص ۲۷، فهمیدن) ب) ۴ / مخصّص - مفید (۰.۵) (درس ۸، ص ۶۴، یادآوردن) ج) ۳ / هر دو راه رسیدن به سنت هستند. (۰.۵) (درس ۹، ص ۷۳، فهمیدن) د) ۱ / برائت - احتیاط (۰.۵) (درس ۱۳، ص ۹۶ و ۹۸، فهمیدن)	۲
۳	الف) ۳ / فعل یا صیغه امر (۰.۲۵) (درس ۶، ص ۴۷، یادآوردن) ب) ۴ / فعل مضارع (۰.۲۵) (درس ۶، ص ۴۷، یادآوردن) ج) ۱ / ماده نهی (۰.۲۵) (درس ۶، ص ۴۸، یادآوردن)	۰.۷۵
۴	الف) اِحْتِرَامُ الْعُلَمَاء / یا هر عبارت دیگری که در آن جمع معرف به ال باشد. (۰.۲۵) (درس ۸، ص ۶۶، یادآوردن) ب) هر لفظی که به معنای کل باشد. (۰.۲۵) (درس ۸، ص ۶۶، یادآوردن) ج) لَا شَرِيكَ لِلَّهِ / لَا تَشْتُمُ أَحَدًا / لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ / یا هر عبارت دیگری که در آن اسم نکره در سیاق نفی یا نهی، آمده باشد. (۰.۲۵) د) لفظ «کل» (۰.۲۵) (درس ۸، ص ۶۵، یادآوردن)	۱
۵	الف) از آنجا که وجوب انجام مقدمه از وجوب ذی المقدمه ناشی می‌شود (۰.۲۵) و برای خود وجوب مستقلی ندارد (۰.۲۵)، به این گونه واجبات، واجب گیری می‌گویند. / واجب بودن وضو به دلیل واجب بودن نماز است (۰.۲۵) و خود به تنهایی واجب نیست (۰.۲۵)، در نتیجه به وضو واجب گیری گفته می‌شود. (درس ۱۰، ص ۸۰، یادآوردن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش آموز با عبارت یا مثال دیگری، مفهوم خواسته شده را تعریف نمود، نمره تعلق می‌گیرد. ب) اتفاق نظر جمعی از علماء (۰.۲۵) که کاشف (یا بیانگر) از رأی معصوم (۰.۲۵) باشد / وقتی گروهی از علماء در موضوعی نظر یکسانی داشته باشند (۰.۲۵) که نشان دهنده نظر معصوم باشد (۰.۲۵) به آن اجماع گفته می‌شود. (درس ۹، ص ۷۳، یادآوردن) ج) مفهومی که حکم آن با حکم موجود در منطوق یکسان است (۰.۵) (درس ۷، ص ۵۶، یادآوردن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش آموز، مفهوم خواسته شده در مورد «ج» را در قالب یک مثال تعریف نماید، نمره تعلق می‌گیرد. همچنین اگر عبارت «در جایی که اگر حکم منطوق حرمت باشد، حکم مفهوم نیز حرمت می‌شود و اگر حکم منطوق وجوب باشد، حکم مفهوم نیز وجوب می‌شود» را بنویسید، نمره کامل تعلق می‌گیرد.	۱.۵
۶	اجماع محصل (۰.۵) (درس ۹، ص ۷۴، یادآوردن)	۰.۵
۷	مؤسس علم اصول، اهل سنت هستند (۰.۵) / اصحاب ائمه برای بدست آوردن احکام از قواعد اصولی استفاده نمی‌کردند (۰.۵) / استفاده از قواعد علم اصول، موجب کم اهمیت شدن احادیث می‌شود (۰.۵) (درس ۲، ص ۲۱، یادآوردن) توجه: همکار گرامی، نوشتن یکی از موارد مذکور، کافی است.	۰.۵
۸	تفقه در دین (۰.۵) / شناخت عمیق دین (۰.۵) (درس ۱، ص ۱۱، فهمیدن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش آموز عبارت «ترک تفقه در دین» یا «ترک شناخت عمیق دین» را هم نوشت، نمره تعلق می‌گیرد. همچنین نوشتن یک مورد کفایت است.	۰.۵

راهنمای نمره‌گذاری آزمون نهایی درس: احکام ۳		پایه: دوازدهم		رشته: علوم و معارف اسلامی		تاریخ آزمون ۱۴۰۵/۰۵/۰۶	
تعداد صفحه: ۳		مدت آزمون: ۷۵ دقیقه		ساعت شروع: ۷:۳۰ به وقت تهران			
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان، آموزش از راه دور، ایتارگران و داوطلبان آزاد (داخل و صبح خارج از کشور) - تیر و مرداد ۱۴۰۵							
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش				Azmoon.medu.ir			
ردیف		راهنمای نمره‌گذاری					
نمره							

صفحه ۱ از ۳			
۹	الف) اجتناب از هر دو ظرف (۰.۲۵)؛ بر اساس اصل احتیاط (۰.۲۵) (درس ۱۳، ص ۹۷، کاربرستن) ب) مباح / جایز (۰.۲۵)؛ بر اساس اصل برائت (۰.۲۵) (درس ۱۳، ص ۹۶، کاربرستن)	۱	
۱۰	روایات یا احادیث (۰.۵) (درس ۱۲، ص ۹۱، یادآوردن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش‌آموز به یکی از روایات یا ترجمه روایات مربوط به حجیت استصحاب هم اشاره نمود، نمره تعلق می‌گیرد؛ مانند «إِذَا شَكَّكَتَ فَابْنِ عَلَى الْيَقِينِ» یا «هنگامی که دچار شک شدی، بنا را بر یقین بگذار» یا «مَنْ كَانَ عَلَى يَقِينٍ فَشَكَّ فَلْيَمْضِ عَلَى يَقِينِهِ فَإِنَّ الشَّكَّ لَا يَنْقُضُ الْيَقِينَ» یا «هر کس بر یقینی باشد و سپس شک بر او عارض شود، باید به یقینش عمل کند، زیرا شک یقین را از بین نمی‌برد.»	۰.۵	
۱۱	الف) دارد (۰.۲۵) (درس ۱۱، ص ۸۴، فهمیدن) ب) ندارد (۰.۲۵) (درس ۱۱، ص ۸۴، فهمیدن) ج) دارد (۰.۲۵) (درس ۱۱، ص ۸۴، فهمیدن) د) دارد (۰.۲۵) (درس ۱۱، ص ۸۴، فهمیدن)	۱	
۱۲	الف) نصّ (۰.۲۵) (درس ۵، ص ۴۵، کاربرستن) ب) نصّ (۰.۲۵) (درس ۵، ص ۴۵، کاربرستن) ج) ظاهر (۰.۲۵) (درس ۵، ص ۴۵، کاربرستن)	۰.۷۵	
۱۳	تأیید یک مذهب خاص (۰.۲۵) / تحکیم سیاست حاکمه (۰.۲۵) / بدست آوردن سود مالی (۰.۲۵) / فراموشی (۰.۲۵) / اشتباه (۰.۲۵) / عدم فهم صحیح راوی (۰.۲۵) (درس ۵، ص ۴۱، یادآوردن) ۲ مورد از موارد بالا باید نوشته شود.	۰.۵	
۱۴	عبادت عملی است که در آن نیت و قصد قربت لازم است (۰.۲۵) اما معاملات نیاز به قصد قربت ندارد. (۰.۲۵) (درس ۱۱، ص ۸۴، فهمیدن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش‌آموز فقط به واژه «قصد قربت» اشاره کند و تفاوت بین عبادات و معاملات را بیان نکند، فقط ۰.۲۵ نمره تعلق می‌گیرد.	۰.۵	
۱۵	زمانی که درباره مخصّص‌های احتمالی جستجو نموده (۰.۲۵) و اطمینان از عدم وجود مخصّص حاصل شود (۰.۲۵) (درس ۸، ص ۶۵، فهمیدن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش‌آموز فقط به عبارت «اطمینان از عدم وجود مخصّص» یا «یأس از وجود مخصّص احتمالی» اشاره نماید، نمره کامل تعلق می‌گیرد و اگر فقط به عبارت «جستجو برای مخصّص‌های احتمالی» اشاره نماید، فقط ۰.۲۵ نمره تعلق می‌گیرد.	۰.۵	
۱۶	الف) خیر (۰.۲۵) (درس ۷، ص ۶۰ و ۵۹، یادآوردن) ب) زیرا قید یا وصف مذکور در آیه شرط یا سبب انحصاری برای حکم نمی‌باشد. (۰.۵) (درس ۷، ص ۶۰ و ۵۹، کاربرستن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش‌آموز با توضیح آیه، مفهوم خواسته شده را بیان کند، نمره تعلق می‌گیرد؛ مانند «می‌دانیم که فقط دختران همسر مرد که در دامن مرد پرورش یافته‌اند به مرد، محرم نیستند، بلکه دختران بزرگتر همسر مرد که در دامن او پرورش نیافته‌اند نیز به او محرم می‌باشند.»	۰.۷۵	

راهنمای نمره‌گذاری آزمون نهایی درس: احکام ۳		پایه: دوازدهم		رشته: علوم و معارف اسلامی		تاریخ آزمون ۱۴۰۵/۰۵/۰۶	
تعداد صفحه: ۳		مدت آزمون: ۷۵ دقیقه		ساعت شروع: ۷:۳۰ به وقت تهران			
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان، آموزش از راه دور، ایتارگران و داوطلبان آزاد (داخل و صبح خارج از کشور) - تیر و مرداد ۱۴۰۵				مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش Azmoon.medu.ir			
ردیف		راهنمای نمره‌گذاری					
نمره							

۱۷	الف) جایز هست (۰.۲۵) / مجاز به شرکت در نماز جماعت می باشد (۰.۲۵) / می تواند در نماز جماعت شرکت کند (۰.۲۵) / مجاز است (۰.۲۵) (درس ۱۲، ص ۹۱ و ۹۰، کاربرستن) ب) استصحاب (۰.۲۵) (درس ۱۲، ص ۹۱ و ۹۰، تجزیه و تحلیل) ج) علی یقین به عدالت امام جماعت داشته (۰.۲۵)، اما برای او شک ایجاد شده (۰.۲۵)؛ در نتیجه مطابق استصحاب، یقین سابق او با شک از بین نمی رود. / در این مسئله یقین سابق وجود داشته (۰.۲۵) و سپس شک لاحق (شک بعد از یقین) ایجاد شده (۰.۲۵)؛ در نتیجه استصحاب جاری می شود و به یقین سابق خود عمل می کند. (درس ۱۲، ص ۹۱ و ۹۰، تجزیه و تحلیل) توجه: همکار گرامی، در مورد «الف» نوشتن یکی از موارد، کفایت است. همچنین چنانچه دانش آموز در مورد «ج» به ارکان استصحاب اشاره نماید، نمره تعلق می گیرد.
صفحه ۲ از ۳	
۱۸	۱/۵ یعنی همان موضوعی که قبلاً (۰.۲۵) مورد یقین بوده است (۰.۲۵) مورد شک واقع شود (۰.۲۵)؛ مثلاً اگر در زمان سابق یقین داشته که وضو گرفته (۰.۲۵) اما بعداً در غسل شک کند (۰/۲۵) نمی تواند استصحاب را جاری نماید (۰.۲۵)، چون متعلق شک و یقین یکی نمی باشد. (درس ۱۲، ص ۹۱، فهمیدن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش آموز با این عبارت، مفهوم را برساند، نمره کامل تعلق می گیرد. «موضوع یقین سابق با موضوع شک لاحق یکی باشد؛ همراه با مثالی که مفهوم را برساند.»
۱۹	۰/۷۵ قاعده ملازمه (۰/۲۵)؛ هر آنچه عقل به آن حکم کند شرع نیز به آن حکم می کند. (۰/۵) (درس ۱۰، ص ۷۹، فهمیدن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش آموز به جای واژه «حکم کند» از کلمات هم معنا مانند: «امر کند» یا «دستور دهد» استفاده نماید، نمره تعلق می گیرد.
۲۰	۱ اگر مقدمه ای را شرع تعیین کرده باشد (۰.۲۵) نه عقل (۰/۲۵)، به آن مقدمه شرعی می گویند. مثال: مانند طهارت برای نماز. (۰.۵) (درس ۱۰، ص ۸۰، یادآوردن و فهمیدن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش آموز با مثال صحیح دیگری هم مقدمه شرعی را توضیح دهد، نمره کامل تعلق می گیرد. همچنین در تعریف «مقدمه شرعی» اگر بجای اشاره به واژه «شرع» به مفاهیمی مانند «خداوند» یا «قرآن» یا «روایات» یا «معصومین» اشاره نماید، نمره تعلق می گیرد. همچنین جهت همراهی با دانش آموزان، چنانچه دانش آموزی عبارت "نه عقل" را ننوشت و به آن اشاره ای نکرد، نمره ای کسر نگردد.
۲۱	۱ ۱. گوینده در مقام تشریع و قانون گذاری باشد (۰.۲۵) و از روی عقل و اراده و برای منظور خاصی جمله را بیان کرده باشد. (۰/۲۵) ۲. قرینه ای نداشته باشیم که نشان دهد برای مطلق قیدی وجود دارد. (۰/۵) (درس ۸، ص ۶۸، یادآوردن) توجه: همکار گرامی، در مورد اول، به یکی از واژه های «تشریع یا قانون گذاری» و «عقل یا اراده» هم، نمره تعلق می گیرد. همچنین چنانچه دانش آموز برای مورد دوم بنویسد: "قرینه ای بر اینکه برای مطلق، قیدی در دست نباشد." نمره تعلق می گیرد.
۲۲	۱ در مواردی که وجوب احتیاط با دلایل عقلی قابل اثبات نیست (۰/۵) اما روایات، مکلف را به احتیاط در آن مورد توصیه می کند، (۰/۵) احتیاط شرعی گفته می شود. (درس ۱۳، ص ۹۹، یادآوردن) توجه: همکار گرامی، چنانچه دانش آموز با عبارت دیگری، مفهوم خواسته شده را برساند، نمره تعلق می گیرد.
۲۰	با تشکر از شما همکار گرامی
صفحه ۳ از ۳	